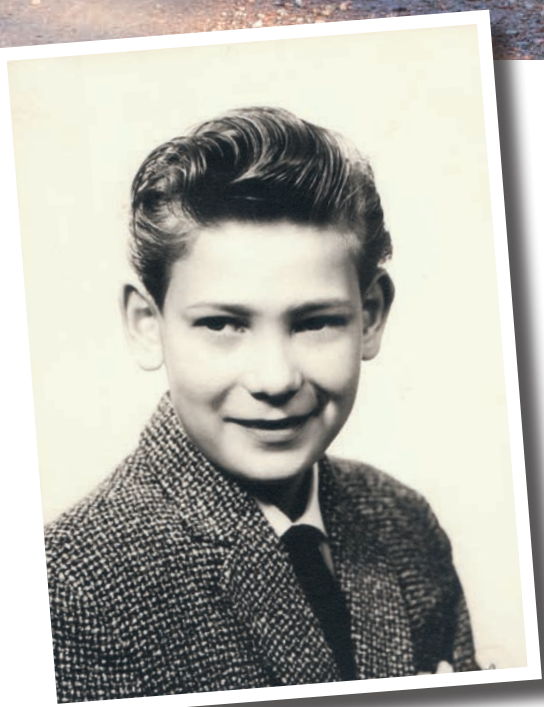

– Det här med mentalitet och inlärninng/träning är så kul! Visst kan det finnas detaljer som inte alla är lika roliga men övergripande är det här otroligt intressant!

Konfirmationsbild.

Curt tränar Hundskolans Laisa, en svart schäfertik som bodde hos familjen till dess hon var färdig ledarhund.

Möt Curt Blixt, Mr Mentalitet:

Oförtröttlig och mer aktiv än någonsin

Den som intresserar sig för hundars mentalitet och följer utvecklingen av mentalbeskrivningar och utbildning på området kan inte undgå att snart stöta på hans namn. Under flera årtionden har Curt Blixt varit en huvudingrediens i snart sagt allt arbete som rör hundars mentalitet inom SKK-organisationen. Trots att han nått pensionsålder sedan ett par år är han oförtröttlig och mer aktiv än någonsin: Curt är en man som brinner för sin sak och hans energi för mentalitetsfrågor och för att sprida kunskap om ämnet, är outsinlig. Att prata med Curt är inte bara en odysse genom ett halvt sekels hundintresse utan även en femtioårig resa i utvecklingen av etologi och träningsmetoder.

Det är inte alldeles lätt att boka in en intervju med Curt. Hans kalender är fylld och hans engagemang sträcker sig över såväl vardagar som helger. Den blåa Volvon går 2500 mil om året från utgångspunkten hemmet i Nyköping, och nästan alla resor har på något sätt anknytning till hundars mentalitet eller hundträning. Med sin gedigna erfarenhet, främst närd av ett gigantiskt intresse och egen veltrogenhet, är han efterfrågad som lärare, föreläsare och instruktör. Svenska Brukshundklubben, Svenska Kennelklubben och Tullverket är de uppdragsgivare som han för närvarande arbetar mest intensivt med.

Den karelska bruksprovshunden

Historien börjar med en ung Nyköpings-grabb som vid 16 års ålder, efter många år av hårda förhandlingar, lyckas tjata sig till sin första hund. Högst på önskelistan stod en schäfer, men det sa föräldrarna bestämt nej till – det var en alltför krävande ras. Med hjälp av ett raslexikon från biblioteket letade sig Curt fram till avsnittet om spetsar och tyckte att bilden på karelsk björnhund såg bra ut. Hanhunden Mostodalens Örn, ”Nalle”, kom resande med tåg från uppfödaren i Edsbyn.

Året var 1963 och Svenska Brukshundklubben, SBK, hade precis öppnat portarna för att även andra raser än brukshundar skulle få delta på bruksprov. Nalle kom att bli den första

icke-brukshunden som blev uppflyttad från appellklass till lägre klass.

– Vi möttes av viss skepticism från brukshundsfolk, och Nalle var ju en jaktspets med allt vad det innebar, berättar Curt. På första tävlingen, det var på Katrineholms Brukshundklubb, spårade han bra men gick upp på platsliggningen. Det gjorde att en del av de inbitna brukshundsråvarna hade en del synpunkter på att så udda raser som karelsk björnhund fick vara med. Att vi så småningom faktiskt blev uppflyttade berodde nog mer på en energisk ägare än på att Nalle var en duktig provhund.

Nyköpings BK

Curt hade hittat till Nyköpings Brukshundklubb med sin svartvita spets, och NBK blev hans hemvist. På den tiden hade klubben en mycket aktiv ungdomssektion med eldsjälén Sture Gunnarsson, Schäfergårdens kennel, som en av de främsta inspiratörerna. Bland de aktiva ungdomarna var antalet pojkar lika stort som flickor. I flickskaran fanns det en person som kom att förändra Curts liv. Det var Ingalill Larsson, som med sin colliehane Cronys Golden Light tränade spår och lydnad lika flitigt som Curt och Nalle. Ingalill och Curt blev snart ett par. De gifte sig efter ett par år och dottern Anette föddes. Genom åren har parets gemensamma intresse för hundars mentalitet

Curt tränar fodervärdshund. En riktad träning av de blivande tjänstehundarna påbörjades tidigt, allt utifrån deras kommande användningsområde. Curt och Ingalill var djupt engagerade i de valpar som placerades ut hos Hundskolans fodervärddar.

och träning gått som en av de röda trådarna i vad som nu är ett 48-årigt äktenskap. Tillsammans har de tränat, tävlat och utbildat hundar och hundägare. De har studerat, analyserat och funderat kring mentalitet och beteenden, och

Nyköping först i landet med försöksprojekt med hundar

NYKÖPING: Under veckans nästa nummer i Nyköping, som ämnas att övergå till att bli en respektfull och värdig stad, startas ett försöksprojekt med utbildning av samhällsfrämmande hundar som leksaker för synskadade och utsläppta hundar. Hundarna förhålls till som om de var människor och hundar kan så. Menigen med denna försöksgrupp är också att vara en del av en grupp i synskadade och utsläppta hundar som ska bli en del av synskadade i få en bättre vardagsliv.

Här ses Jo Kurt Karlsson, Ingall och Curt Blixt, som sköter starta försöksgruppen med hundar.

Födervårds
 Förstärkt
 Ett i Hundskolan projektet, som gäller utbildningen av dessa hundar är födervårdsprojektet. Detta innebär att varje valp måste växa upp i en familj med sina föräldrar och andra människor. Detta innebär att varje valp måste växa upp i en familj med sina föräldrar och andra människor. Detta innebär att varje valp måste växa upp i en familj med sina föräldrar och andra människor.

Hundskolans projekt med utbildning av valpar rönte uppmärksamhet i lokalpressen i Nyköping.

Curt och Ingall var mycket involverade i Hundskolans fodervårdsverksamhet. Bilden är från Nyköpings BK 1979. Ett gäng fodervårdar har just fått sina valpar, under överinseende av Curt och Ingall.

Curt och SE BCh Hundskolans Odema, ett duktigt tävlingsseparer som bland annat tävlade SM i bruks.

den samlade kunskapen har genererat "Mentalitetsboken" och boken "Härliga Valptid".

När paret Larsson-Blixt flyttade in under samma tak blev Nalle, som inte bara lyckats hyfsat på appellplanen utan dessutom gjort sig bemärkt i utställningsringen – men å andra sidan inte drog jämnt med Ingallills colliehane – kvar hos Curts föräldrar.

– Ville man träna och tävla med hund så var det en ras som gällde och nu kom den första schäfern in i bilden! säger Curt. Vår hane hette Cools Higgins, "Greiff" (f 1969) och var en omplaceringshund som vi tog när han var 15 månader gammal. Både Ingallill och jag tävlade en hel del med honom och kom en bit upp i klasserna i spår, sök och rapport. Efter Greiff har vi haft ett antal schäfrar.

Både Ingallill och Curt var mycket aktiva i Nyköpings BKs Ungdomssektion. Det engagemanget ledde till att Curt, som näst yngst i Sverige (yngst var Annica Boström från Södertälje, fortfarande verksam i Heby BK), gick Svenska Brukshundklubben instruktörutbildning.

– År 1968 kom serien om schäfern Bamse på TV. Det innebar ett jättelyft för SBK – vilken

PR-grej! Kursverksamheten på SBK-klubbarna runt om i landet tog expressfart. Vardags klubb som kunde drog igång "dressyrkurser" och hundägare av alla slag och med alla raser strömmade till. Den tydligaste förändringen var nog att SBK inte längre var en klubb bara för schäfrar eller brukshundar. Jag tror även att det var runt de här åren som SBK officiellt fick utbildningsansvaret för alla hundar och hundägare i Sverige av SKK.

Träningsmetoder i förändring

Efter ett par år med kursande i hemmaklubben fylldes kunskaperna på med lärarutbildningen på Hundskolan i Sollefteå.

– Det här var innan "Järverutiden" (Sven Järverud, legendarisk lärare på hundskolan mellan åren 1972 och 1982). Det militära inslaget var påtagligt. Vi var 16 killar och 1 tjej som varje morgon hade uppställning och avlämning vid hundgården. Metoderna skiljde sig rätt ordentligt från dagens. Vi hade särskilda lektioner i ryckteknik (hur vi effektivt skulle korrigera/bestrafva en hund med ryck i kopplet) och kurser i tvångsaportering. På den tiden köpte man det, även om det var väldigt olustigt. Man trodde att det måste vara så. Under ett pass i lydnadsträning, och också på SBKs lydnadskurser, gick folk på rad runt fyra stolpar och instruerades med militära kommandon.

I och med att Sven Järverud tillträdde tjänsten påbörjades en omvälvande förändring i synen på hunddressyr och träningsmetoder. Plötsligt etablerades ett begrepp som motivation, man började prata om att hundar skulle vilja göra saker, inte bara tvingas till dem.

– Ingallill gick den första lärarkursen för Sven och jag hade lyckats nästla mig in för att få gå med i de olika grupper på skolan som testade hundar för tjänstehundsverksamhet.

Den rikttningsförändring som nu kom till stånd var påtaglig jämfört med hur man såg på saker och ting bara åren innan när jag gick lärarutbildningen. Det var fortfarande hårda tag, men man började förstå att man även hade andra strängar att spela på vid hundträning och man insåg allt mer vikten av belöning i olika former.

Vid den här tidpunkten var Curts intresse för mentalitet väckt sedan flera år och kunskapsörsten var stor. En avgörande trigger var de mentaltester utformade för bruks- och tjänstehundar som emellanåt arrangerades av bland annat Nyköpings BK och där Curt ofta var funktionär. I och med detta hade han fått upp ögonen för det faktum att man kan mäta mentala egenskaper hos hundar genom olika metoder. Var man intresserad av hundars mentalitet i början av 1970-talet var Hundskolan den plats där man skulle befinna sig, det var händelsernas centrum.

Parallellt med det allt större engagemanget i hundar och klubbarbete fanns det ju också ett "civilt" liv att förvalta. Ingallill arbetade halvtid och Curt vidareutbildade sig från elektriker till konstruktör och senare till projektledare.

– Det var samtidigt som jag började arbeta alltmer på dagtid åt Hundskolan. "Civilt" blev jag erbjuden ett projektledarjobb och stod länge och velade om jag skulle ta det eller syssla med hundar på heltid. På den här tiden rådde det brist på tekniker och jag kunde förhandla mig till en heltidstjänst med rätt att vara ledig upp till 50 procent av tiden! Så har mitt yrkesliv sett ut sedan dess. Jag har kunnat vara ledig för hundprojekt och haft förmånen att kunna välja de som jag tyckt varit roliga.

Under 1970-talet kom de första "hundpsykologerna" med Anders Hallgren i bräsch. De ifrågasatte de etablerade träningsformerna och diskussionerna med SBK-folk var stundtals tämligen hetsiga. Så här i efterhand kan

man se att även Hallgrens metoder den gången innebar korrigering av hundar på ett sätt som vi kanske inte skulle begagna oss av idag. I och med 1970-talet kom allt fler privata aktörer in på hundträningsområdet. Även om det har innebar konkurrens, stimulerade det också utvecklingen av träningsmetoder inom SBK.

Projekt bättre tjänstehundar

Under slutet av 1970-talet startades ett projekt för bättre tjänstehundar på Hundskolan. Övergripande omfattade detta bland annat studier och utvärdering av avelsprogram, valptester, lämplighetstester och sjukdomsbenägenhet. En del av projektet syftade till att se om man kunde förbereda valpar och unghundar på ett sådant sätt att de senare i högre utsträckning motsvarade kraven på tjänstehundar som t ex ledarhundar. Det fanns ett väl utvecklat samarbete mellan HS och SBK och tanken om att påbörja hundars träning tidigt fick snabbt fäste inom SBK. I och med detta såg de första valpkurserna dagens ljus. Sven Järverud och Gunvor af Klinteberg Järverud skrev boken "Din hund – som valp, som unghund" som kom att få stort genomslag i SBKs utbildningsverksamhet.

Curt och Ingalill blev engagerade i Hundskolans projekt, som förutom i Sörmland bedrevs på tre olika platser i landet: I Stockholmsområdet, i Gävleborg och på västkusten.

– Vi ville alltså se om vi kunde förträna valpar för att de skulle bli bättre tjänstehundar. Vi var mentorer för fodervårdarna och träffade dem en gång i veckan. Förutom vanlig valpuppföstran fick de göra övningar som skulle underlätta senare träning. En valp som var tänkt att bli ledarhund fick lära sig att aldrig hoppa över hinder utan gå runt, polishundsvampen gjorde mycket spårövningar etc. Projektet innebar även en hel del socialt samvaro, resor till Hundskolan med mera, allt för att motivera fodervårdarna. Försöket pågick i tio år och i vår region följde vi över 500 valpar från 8:e levnadsveckan fram till testbar ålder. Mycket av de erfarenheter som jag och Ingalill samlade på oss har vi sedan skrivit av oss i boken "Härliga valptid – förstå och utveckla din valp".

Vad man kom fram till var att dessa valpar hade nytta av att de fått lära sig att lära, så att säga. De förstod träningsituationen och vad den innebar. De kommunicerade mycket bra med människor. Förträningen minskade dressyrtiden.

– Vi kunde se att de här hundarna generellt var betydligt bättre miljötränade än de som bott hos fodervårdare som inte haft tillgång till "konsulenter". De var också rent allmänt bättre vardagsuppföstrade. Det blev dock tydligt att det inte gick att kompensera dåligt grundmaterial med träning, det måste finnas goda förutsättningar redan från start för att hundarna skulle utvecklas väl.

Efter Hundskoleprojektet, under senare delen av 1980-talet, blev Curt och Ingalill involverade i ytterligare ett tjänstehundsprojekt, "Tjänstehund 3". Försvaret hade sedan länge haft två olika nivåer på sina tjänstehundar, Tjänstehund 1 och Tjänstehund 2. Nytt, sedan något år tillbaka, var att man påbörjat utbildningen av Tjänstehund 3, en hund avsedd för

mer avancerat arbete. Hundarna utbildades av ett fåtal företag vilka hade kontrakt med Försvarmakten. Curt och Ingalill var knutna till ett av företagen och hade fem hundar hemma hos sig som de utbildade och som certifierades för tjänstgöring hos försvaret.

Allt testa unghundar

Det fanns många bra hundar i projektet, men ändå visade det sig att ett antal av dem senare inte höll måttet. Man kom då att ställa sig frågan varför man skulle kosta på alla en resur och retur till HS för testning. Gick det inte att göra smidigare?

– Etologen Lars Fält, Sven Järverud och jag fick i uppdrag att ta fram en unghundstest för att prova hundar regionalt. Resultaten skulle avgöra vilka som var lämpliga för utbildning, men man ville också ha ett verktyg för avelsutvärdering. När projektet var så gott som klart förändrades det politiska läget och i och med det Hundskolans förutsättningar. Det innebar att testet aldrig kom igång.

I det läget gick Fält, Blixt och Järverud till SBK. Testet var alltför bra för att bara läggas åt sidan och SBK blev snart intresserat. Ett pilotprojekt startades, dock inte utan debatt. Riesenschnauzerklubben och Rottweilerklubben blev de första rasklubbar som engagerade sig.

– Genetikern Per-Erik Sundgren, en auktoritet i hundkretsar, gjorde den första utvärderingen. Han kom fram till att det fanns en ärftlig bakgrund till de egenskaper vi var

intresserade av och som vi beskrev i testet. I och med det sa SBK: ok, nu kör vi! Mentalbeskrivning Unghund, MUH, etablerades. När det gamla karaktärstestet så småningom försvann blev MUH till Mentalbeskrivning Hund, MH.

Vad som framför allt var nytt med MUH var att man lämnade bedömningstänkandet och övergick till reaktionsbeskrivning. Lars Fält hade med sig det synsättet från forskarvärlden, och det var ovant och lite skrämmande för en del.

– Så här 35 år senare kan man ju se på MUH/MH med lite perspektiv. I stort sett gjorde vi ett bra arbete, men allt eftersom tiden har gått har vi lärt oss mer och mer och vi har kanske inte reviderat beskrivningen i den omfattningen vi kunde ha gjort. Dessutom tycker jag att SBK har misslyckats med informationen om MH och hur det bör användas gentemot såväl uppfödare som hundägare. Det är inte så lätt att veta hur man praktiskt ska hantera de data man får eller att tolka och förstå kryss och spindeldiagram såvida man inte är "mentalnörd".

Curt menar också att man så här i efterhand kan konstatera att man från början skulle ha satsat på bättre kvalitetsuppföljning av MUH/MH. Redan tidigt sa Per-Erik Sundgren att beskrivareffekterna (olikheter mellan banornas utseende och skillnader mellan beskrivarnas värderingar) var för stora.

När det till slut blev aktuellt att ta tag i det här och såväl översyn som förbättrande åtgärder var på tal, insåg man att det var mycket

Den sociala samvaron med fodervårdarna var viktig och det var aldrig svårt att få folk att delta i de aktiviteter man ordnade. Här en sammankomst i klubbstugan hos Nyköpings BK.

Lärarkurs vid Statens Hundskola i Sollefteå 1972. Till vänster Ingalill och Greiff. I mitten lärarparet Lars Thorsell och Sven Järverud.

Curt och Ingalill håller instruktörskurs för medlemmar i Söderhamns BK och närliggande klubbar. Den lokala kursledaren var Kurt Karlsson som står som nr 2 från höger.

Mentalitetsutbildning i mitten av 90-talet. Curt håller genomgång och förklarar!

Cools Higgins, till vardags Greif, blev den första schäfern i det blixtska hushållet.

Ingalill och Silverpilens Yster, som blev schäfer nr 2 efter Greif. Han tävlade en del, men vid det här laget konkurrerade många andra hundengagemang om paret Blixts tid och intresse.

Ingalill och SE B Ch Annixis Honey, familjens första retriever.

som behövde förändras, mycket analyseras och justeras, för att höja nivån på beskrivningarna och många personer kom att bli inblandade i den processen. Men det fanns en rädsla för förändring, framför allt grundad på en oro över att de mängder data man samlat in under åren skulle bli oanvändbara. Det ska samtidigt sägas att idag har kvalitetssäkringsarbetet tagit fart inom SBK.

I och med detta arbete föddes också en tanke om att framställa en light-version av MH som skulle kunna passa främst raser utanför SBK. Detta blev dock aldrig ett projekt inom Brukshundklubben utan ledde med tiden fram till Svenska Kennelklubbens BPH, Beteende- och personlighetsbeskrivning hund som blev officiell 2012, varom mera nedan.

Familj och egna hundar

Parallellt med projektet med Hundskolans unghundar och utvecklingen av mentaltestet tränade och tävlade Curt och Ingalill med egna hundar. Avelstiken schäfern Hundskolans Odema flyttade in till familjen och hon och Curt tävlade SM i sök. Hon hade tre valpkullar hemma hos Curt och Ingalill, men de kullarna tillhörde Hundskolan. Under tiden med Hundskolearbete hade paret tänkt ledarhundar som inte trivdes i stallmiljö boende hemma hos sig. Ett par av dem gick direkt ut till synskadade men en höll inte måttet. Labradortiken Annixis Honey, som var på ledarhundsträning hos Blixts och var familjens första retriever, ratades som ledarhund. Honey blev istället Ingalills tävlingshund och erövrade championat i bruksprovs grenen sök, trots att hon var lite "eljest".

– Vad som skiljde SBK-klubbarna och träningen då från nu är att barnen alltid var med. Det var aldrig något motstånd mot att åka till kubben eftersom alla kompisar var

där. Än idag ser man många klubbar som har lekplatser. Barnen lärde sig att be andra vuxna om hjälp, om föräldrarna var upptagna. Över huvud taget var det mer familjeaktiviteter på klubbarna, luciatåg, julgransplundring med mera. Jag tror att det var typiskt överlag för föreningslivet då.

Dottern Anette fick, efter mycket tjat, en egen hund när hon var 12 år. Det var en schäfer från Anita Wahlströms kennel Silverpilens i Norrköping. Silverpilens Faya blev mycket knuten till sin unga matte och tillsammans tävlade de bland annat i Ungdoms-SM. Som vuxen gifte sig Anette med en man som är pälsdjursallergiker och familjen, som också består av Curts och Ingalills två barnbarn, är hundlös.

Schäfer och labrador har varit Curts och Ingalills hundval genom åren. Nu består dock den fyrbenta flocken av två flatcoated retrievlar (Conover's Copyright, "Kompis" och Conover's Sweet Little Heartbreaker, "Freddie"), en belgisk vallhund malinois (Br Raskenstams Ullvi, "Ullvi") och en schäfer (Nemårs Viva "Vivan"), den yngsta snart åtta år.

Den första av de långhåriga svarta retrieverarna kom till Ingalill mest av en tillfällighet. Hon var på jakt efter en ny labrador, men hittade ingen som hon föll för. Under ett utbildningsläger i SBKs Övre Norrlandsdistrikt där både Curt och Ingalill var instruktörer, träffade de en klubbkamrat från Nyköping som flyttat och sedan många år var bosatt i Piteå och som hade flathanen Winston (multi ch Xellent Star). Saken var klar – en flat skulle det bli och helst en avkomma efter denna trevliga och arbetsglade hane. Efter en hel del efterforskningar bland SKKs data om syskonens status, t ex ifråga om hälsa och mentalitet, tidigare kullars status m m bokades en valp ur en lovande kombination.

Samma uppfödare hade några år senare en fyramånaders hanvalp som inte sålts på grund av att han ansågs lite speciell. Blixts tog hem honom för att titta på hur han egentligen var, och han blev kvar. Malinoisen köpte Curt för att få en tävlingshund, men hon började så småningom reagera på skott. Både malinoisen och schäfern är tränade i specialsök tillsammans med tullen och Ingalill har tävlat bruks med båda retrieverarna.

– Jag är ingen rasfanatiker, förklarar Curt. Förutom att de ska vara trevliga gillar jag hundar som vill jobba och det gör ju många raser. Dessutom får de gärna vara självgående, det är en fördel om man tränar spår och sök. Alla hundar vi har haft under årens lopp har varit mycket sociala, vi har aktivt valt sådana hundar.

Utveckling av mentaltester

De sista åren av 1970-talet var en period av intensiv utveckling, inte minst inom SBK. Förutom introduktionen av MUH, kom Curt som utbildad sig till mentaltestdomare, att arbeta med revideringen av SBKs Mentaltest, MT, som tillsammans med en exteriörbeskrivning utgör det som vanligen kallas korning. Under flera år satt han med i SBKs Centrala korningskommitté.

– Det fanns inte riktigt några strukturer för hur Mentaltestet skulle gå till, det förekom ingen standardisering. Man hade olika traditioner och utföranden på olika håll i landet. I samband med att vi arbetade med valprojektet för bättre tjänstehundar på HS införde vi en hel del begrepp som även SBK snart tog till sig och som blev användbara för att likrikta mentaltesterna. Vi delade upp beteendena, kamplust blev till exempel till jaktkamplust och social kamplust. Det gav en bättre bild av vad hunden faktiskt visade.

Projektet med att revidera mentaltesterna höll på i flera år och var periodvis mycket mödosamt. Gruppen avverkade flera ordföranden tills Roland Sjösten fattade tag i beslutsklubban. Hans första konstaterande var att gruppen han var satt att leda "inte ens är överens om vad klockan är!". Revideringsarbetet slutfördes i sinom tid och Curt och Ingallil skrev ett kompendium som senare kom att utgöra det huvudsakliga underlaget till "Mentalitetsboken" som kom 2007. Boken innehåller även en etologiskola författad av Kenth Svartberg.

– Ingallils och mitt bokskrivande bygger på att Ingallil skriver till 90 procent. Vi pratar ihop oss om innehåll etc men Ingallil gör själva hantverket.

Utbildning i hund

Tillsammans med Lars Fält tog Curt i slutet av 1980-talet initiativet till ett samarbete med Stensunds folkhögskola. Ambitionen var att undersöka möjligheten för en utbildning i hund under dagtid. Man kunde till exempel gå folkhögskoleutbildning till fritidsledare med inriktning friskvård, och Lars och Curt ville försöka skapa en liknande fritidsledarutbildning med inriktning hund. De fick medel till en ettårig försöksverksamhet som snabbt fylldes med elever.

– Efter ett års kurs skrev vi en utvärdering och förslag till kursplan tillsammans med Stensunds folkhögskola. Tyvärr gjorde Skolöverstyrelsen den bedömningen att hund inte var vad man ville satsa på. Men det här var det första försöket, mig veterligen, med en heltidsutbildning i hund under Skolöverstyrelsens vingar.

BPH

De senaste åren har Curt varit en av nyckelpersonerna i utvecklingen av Svenska Kennelklubbens stora projekt BPH, Beteende- och personlighetsbeskrivning hund. Ur den grupp som ursprungligen tillsattes för att revidera MH fortsatte ett team med tidvis lite varierande medlemmar, men bland annat bestående av Curt, Per Arvelius, Kenth Svartberg och Hans Temrin och Sophia Trenkle Nyberg, arbetet med att analysera och skatta resultat och skalor från MH, till stort del finansierat genom medel från SKK, och att ta fram en prototyp för vad som gick under benämningen "Bas-MH".

Från SKK-håll ökade intresset alltmer för mentalitetsfrågor och gruppen förde en dialog med SKKs Centralstyrelse och så småningom med Kommittén för hundars mentalitet, KHM (till vilken Curt är adjungerad). Man fick ytterligare pengar för att kvalitetssäkra den nya beskrivningen och avrapportera arbetet.

– KHM ville ha en snabb test där man kunde hinna med många hundar på en dag. Vi klarade inte det om vi ville kunna se det vi tyckte var viktigt. Vi valde, med KHM:s bifall, att arbeta vidare på den version av BPH som vi har idag. I uppdraget har funnits en klar formulering att beskrivningen ska vara användbar för alla hundar – utan specialinriktning – och ha en stark koppling till vardagsbeteenden. De egenskaper man beskrev skulle också ha en genetisk komponent, det vill säga vara påverkbara genom avel. Tack vara anslagen från

SKK kunde vi arbeta mycket effektivt. Efter kvalitetssäkringen gjorde vi en kompletterande studie för att finjustera några testsituationer och så körde vi igång 2012.

BPH har nu ett och ett halvt år på nacken och över 2 500 hundar har beskrivits. Utvecklingen av banor och arrangörer har varit expansiv och SKK har lagt en hel del resurser på beskrivningen. Curt är mycket involverad i arbetet, inte minst med utbildningen av nya beskrivare. Men vad har han själv, som gammal brukshundsperson, lärt sig av att BPH-beskriva ett stort antal hundar och raser?

– BPH har inneburit att jag träffat en helt ny typ av hundägare. Man har så annorlunda värderingar och synpunkter på vad hundarna gör under beskrivningen än vad vi mentalrävar har. Man får ofta byta språk och uttrycka sig försiktigt. Om hunden är lite osäker är det t ex ofta väldigt känsligt, eller om den visar hotbeteende. Istället för att säga att hunden blev rädd, får man kanske säga att den "blev lite obekvämt" och för den som visar aggressivitet blir det lättare för ägaren om man beskriver det som att hunden blev "smått irriterad". Både på MH och SBKs Mentaltester är de hundägare som deltar mer insatta i hundars beteenden och man har ett gemensamt, vedertaget språkbruk.

Curt menar även att beskrivningarna har vidgat hans eget kunnande och att han har omvärderat en del raser. Taxar och whippetar har t ex generellt visat sig vara betydligt mer sociala än Curt förväntat sig och raserna verkar varken ha särskilt mycket rädda eller ängsliga individer.

– Ä andra sidan är det nog så att till BPH kommer de ägare/uppförare som är intresserade av mentalitet och oavsett vilken ras man pratar om är det knappast så att de räddaste och osäkraste hundarna kommer på en mentalbeskrivning.

Hundägare i allmänhet kan ganska lite om hundars mentalitet anser Curt. Många hundar blir missförstådda. Det är inte ovanligt att man har svårt att se t ex att hunden är rädd. Istället har man en mängd förklaringar till hundens beteende. Man ser att hunden gör si eller så, men vad man inte förstär är att beteendet är ett uttryck för rädsla.

– Jag tycker tyvärr att det är ganska vanligt att hundägare väljer fel ras. Man fastnar för ett utseende eller ett sätt att vara som tilltalar en, och tänker inte på att man ska leva med den här hundens egenskaper i tio år. Får man en hund vars aktivitetsbehov man inte kan tillgodose blir den jobbig och hundägandet blir en börda. Jag tycker att det görs många och idoga försök att informera om olika hundraser men det verkar svårt att få gehör hos den presumtiva valpköparen. Istället ångrar de sig efteråt ...

Vad som är bra mentalitet måste bedömas utifrån olika kriterier. Det grundläggande, som omfattar alla raser, är att ingen hund ska ha så extrema rädsor att den mår dåligt eller så mycket aggressivitet att den blir en fara för sin omgivning. Därefter beror vår uppfattning om mentaliteten ofta på vad vi ska ha vår hund till, vad som är målsättningen med vårt hundägande.

– Hunden ska vara så socialt anpassad att den kan röra sig bland folk utan att vara rädd

– BPH har inneburit att jag träffat en helt ny typ av hundägare, säger Curt.

Som avslutningspresent efter ett sökhundsläger fick Curt grisen Snuffa och uppmanades av eleverna att ha henne färdigränad för bruksprovsgrenarnas lägre klasser till hösten! – Jag tänkte att en gris kunde säkert grannbonden ta hand om, men jag fick lära mig att det inte bara är att sätta in en gris i en stia med andra. Det slutade med att jag fick bygga en egen svinstia på tomten. Snuffa bodde hos familjen och huserade i trädgården hela sommaren, men till jul hade hon ju vuxit sig för stor ...

eller aggressiv. Den behöver inte alls älska alla eller vilja ta kontakt. Syftet med BPH är ju inte att plocka fram hundar utifrån någon slags allmän idealprofil för alla hundar – hur den ska se ut för varje unik ras ut är det uppförarnas och klubbarnas sak att avgöra. Däremot kan vi skilja ut de som är på tok för rädda och rentav mår dåligt av det, eller de som är närmast farliga.

Curt tycker inte att mentaliteten hos svenska hundar är ett stort problem generellt. De allra flesta trivs och fungerar bra utifrån sina förutsättningar. Men raser förändras, t ex kan ökad popularitet ha stor inverkan, och det är viktigt att ha kontroll över mentaliteten precis som man har över t ex hälsa. För att se till att den goda mentaliteten bibehålls är det därför motiverat att mentalbeskriva också de raser

Schäfer och labrador har varit Curts och Ingalills hundval genom åren. Nu består dock den fyrbenta flocken av två flatcoated retrievrar (Conover's Copyright, "Kompis" och Conover's Sweet Little Heartbreaker, "Freddie"), en belgisk vallhund malinois (Br Raskenstams Ullvi, "Ullvi") och en schäfer (Nemårs Viva "Vivan"), den yngsta snart åtta år.

De senaste åren har Curt varit engagerade i utbildningen av BPH-beskrivare och testledare. Här tillsammans med Helena Frögéli, ansvarig för arbetet med hundars mentalitet hos SKK.

Curt undervisar ett gäng blivande BPH-beskrivare. I bakgrunden en av demonstrationshundarna.

som man tycker har "bra" mentalitet för att se att detta inte försämrats.

– Personligen kan jag fundera lite på en del av de raser som importerats till Sverige under senare år. De kanske är funktionella och effektiva i sin ursprungsmiljö, men har de verkligen en mentalitet som passar i vårt samhälle?

Idag besöker Curt ras-, läns- och lokal-klubbar men också privata utbildare landet runt och föreläser om mentalbeskrivningar, företrädesvis BPH.

Tull- och assistanshundar

Genom många år har Curt varit involverad i utbildningen av Tullverkets hundar. Det hela startade när verket på 2000-talet avsåg att istället för att köpa in färdiga hundar sköta träning och utbildning själv. Curt och Stefan Björkman höll kurs för tulljästemännen som arbetade med den egna hundskolan, och sedan dess har Curt varit med i all deras utbildningsverksamhet, både som mentor och inspiratör.

Sedan några år tillbaka har SKK ett assistanshundsråd vars syfte främst är att kvalitetssäkra utbildning och examination. Assistanshundar är en gemensam benämning på service- och signalhundar, ledarhundar m fl Curt har tillsammans med bland andra Kenth Svartberg arbetat fram protokoll och dokumentmallar samt upplägg för lämplighetstest. Curt har också varit delaktig i framtagandet av mallar för årsprov och examination.

Sitt engagemang i SBK har Curt hela tiden hållit levande. Förutom vanliga hundägar-kurser har han hållit såväl instruktörs- som lärarutbildningar. På 1970-talet arbetade Curt, Inki Sjösten, Lars Fält och Sven Järverud tillsammans fram en utbildningsplan för SBKs centrala lärarutbildning, ett grundkoncept som SBK tog till sig och har utvecklat genom åren.

– Under många år höll jag och Ingalill

mycket sökhundskurser, men det har vi dragit ner på. Nu är det främst instruktörer och lärare vi undervisar. Men inriktningen är densamma: mentalitet, inläring och träningsmetoder.

Metoder förändras

– Historiskt kan man se hur pendeln svängt ifråga om inlärningsmetoder, från ganska burdusa tag till en filosofi där hundägaren över huvud taget inte vågar sätta gränser. För en hund som är lite osäker i botten är ramar bra att ha, det innebär trygghet för hunden som får lättare att förstå hur vi lever tillsammans. Bara belöning fungerar inte. Nu tycker jag vi är på väg mot en balans där man beaktar både hundens förutsättningar och har en förståelse för hur hundens inläring fungerar. Man ska komma ihåg att träningsmetoder också formar det hundmaterial vi har. Vågar vi inte ha hundar med framåtanda och handlingskraft som kräver att vi sätter vissa ramar, kommer vi att prioritera dem som är osjälvtändiga och mer lättstyrda, i förlängningen kanske till och med osäkra.

Curt menar att samhället idag är mindre tolerant mot hundar med avvikande mentalitet. Förr i världen accepterade man om en hund i kvarteret var lite smålsken och inte gillade folk. Nu fördrar vi ett helt annat beteende och våra hundar blir alltmer samhällsanpassade.

– Kravet på hundägare har ökat. Att vi kan möta det tror jag är en förutsättning för att vi ska kunna ha hund i tätbebyggda områden. Vi har också ögonen på oss när det gäller att hålla rent efter våra hundar. När jag började var det helt ok om hunden gjorde ifrån sig i rännstenen

Genom de år Curt har varit aktiv tycker han sig ha sett en förändring i hundars mentalitet rent allmänt. Han upplever till exempel att schäfferasen har blivit mer tillgänglig och social, något som gäller hundar överlag. Men vad är hönan och vad är ägget? Har hundarna blivit mer samhällsanpassade för att vi uppfostrar och socialiserar dem annorlunda eller, som sagt, har de blivit mer lättstyrda därför att våra träningsmetoder fungerar bäst då?

– Jag tror vi kommer att få allt mer fokus på hundars mentalitet framöver. Medvetenheten ökar om att hundar ska ha en mentalitet som gör att de mår bra och de måste fungera i ett modernt samhälle. Det medför att vi måste hålla ögonen på beteende och egenskaper.

Outtröttlig

Våren 2014 ska ett nytt gäng BPH-beskrivare och testledare utbildas och nya arrangörer kontrakteras. Curt arbetar intensivt med förberedelserna. Inte minst antagningen av de nya beskrivarna är omsorgsfull och tidskrävande. Assistanshundsprojektet rullar vidare, och hemmaklubben Nyköpings BK ska hålla instruktörskurs med Curt i katedern, den artonde för hans del. Sedan stundar en resa till vårt västra grannland för att utbilda norska mentaltestdomare. Tempot är imponerande!

– Det här med mentalitet och inläring/träning är så kul! Visst kan det finnas detaljer som inte alla är lika roliga men övergripande är det här otroligt intressant! Det är det som driver mig!